

Резервирано за

СВЕТЪТ СЕ ПРОМЕНЯ – И ВИНАГИ Е БИЛО ТАКА. ОЩЕ ХЕРАКЛИТ Е КАЗАЛ: „ВСИЧКО ТЕЧЕ, ВСИЧКО СЕ ПРОМЕНЯ“. ИМАМЕ КОМПЮТРИ И ИНТЕРНЕТ И НЕВРЪСТНИТЕ НИ ОТРОЧЕТА ПРЕКАРВАТ ПОЛОВИНАТА ОТ ВРЕМЕТО СИ ВПЕРИЛИ ХИПНОТИЗИРАНО ОЧИ В МОНИТОРИТЕ И PSP-ТАТА. КОНТАКТУВАТ ПРЕЗ ИНТЕРНЕТ ДОРИ, КОГАТО ЖИВЕЯТ СТАЯ ДО СТАЯ ИЛИ СЕДЯТ НА ЕДНА МАСА В КАФЕНЕТО. КАКВО ЩЕ СТАНЕ С КНИГИТЕ? С ПРИЯТНО ШУМОЛЯЩАТА ХАРТИЯ МЕЖДУ ПРЪСТИТЕ? ОТГОВОРЪТ Е: ВЕЧЕ ИМАМЕ И ОНЛАЙН КНИГИ (УРА!) – И ИМЕННО ТЕ БЯХА ЦЕНТРАЛНАТА ТЕМА НА ТАЗГОДИШНОТО МЕЖДУНАРОДНО ИЗЛОЖЕНИЕ „КНИЖЕН СВЯТ“, КОЕТО СЕ ПРОВЕДЕ В ПАНАИРНИТЕ ПАЛАТИ В ПРАГА – ХОЛЕШОВИЦЕ ОТ 12 ДО 15 МАЙ.

Традиционният организатор беше Съюзът на чешките издатели и книгопродавачи. Изложението премина под патронажа на министъра на култура на Чехия и кмета на Прага. Участваха 322 изложители от 47 страни, щандовете им разгледаха 38 000 книгомани. Почетен гост беше Кралство Саудитска Арабия. Централна тема: онлайн книгите (тук няма да се спрем на нея, тъй като има достатъчно информация онлайн).

Предварително заявени бяха 403 програми, три от които бяха свързани с България. Техни организатори бяха Българският културен институт в Прага и Националната библиотека „Клементинум“ в лицето на Славянската библиотека и българистката Ивана Сръбкова. Съорганизатори: БАН и Академията на науките на Чехия. Почетен гост и участник в беседите беше

проф. Владимир Пенчев, известен бохемист и председател на „Бохемия клуб“ – сдружението на българските бохемисти.

САМОТНИ МАРАТОНЦИ ИЛИ ЗАДРУГА*?

Първата беседа беше на тема „Птища и граници на преводната литература“. На срещата нямаше много присъстващи, но количеството беше богато компенсирано с качество. На масата на водещите, заедно с проф. Пенчев, беше д-р Гинка Бакърджиева, лектор по български език в Карловия университет и преводачът Ондřej Зайац.

Ивана Сръбкова, водеща на дискусиата, постави началото с въпроса как биха могли да се характеризират българските бохемисти – като самотни маратонци или като общност? „Във всеки случай – каза тя, – със сигурност най-малкото си пре-

дават щафетата!“ „Със сигурност съществуват общности – поде въпроса проф. Владимир Пенчев. – В градове като София, Пловдив, Варна, Русе, Велико Търново, които поддържат връзка помежду си.“ А роди ли се конкретен проект – пошегува се Албена Рангелова, въпросът опира до „критичния брой ентузиаста, които се обединяват около него като маса, приведена в движение.“

Стана въпрос и за подготвяните за издаване книги. Присъстващият издател Петър Щенгл изрази личното си мнение, че в последно време читателите не обръщат такова внимание на това от коя страна пристига творбата, а на самата творба и нейното качество. „Въпросът опира до това какво да бъде преведено – изрази мнението си Ярослав Отченашек от Етноложкия институт на Академията на науките на Чехия. – Да се избере онова, което ще се хареса, тъй като не винаги онова, което се харесва в България се харесва и в чужбина. Вторият важен въпрос е да се предизвика интереса на издателите, тъй като от тях зависи да издадат книгата и да отделят необходимото внимание на графиката на корицата – което също продава.“

Централният за книгоиздаването въпрос – финансирането, не успя да предизвика дискусия. Стана ясно, че издаването на чешка литература в България е в много голяма степен зависимо от подкрепата на чешкото Министерство на културата. Независимо от традициите и интереса към нея, това е реалността.

По въпроса за поезията и до каква степен е преводима, стана ясно, че с това много често се занимават

Проф. Владимир Пенчев и Ивана Сръбкова

КНИГОМАНИ

студенти и абсолвенти – издател Щенгл изрази съжалението си, че това е работа, която не е добре платена. Подобна дейност винаги изисква необоснован ентузиазъм.

Преводачът Марек Якоубек, който присъстваше със съпругата и няколкомесечното им бебе с усмивка изтъкна, че който се оплаква от трудностите при превода на поезия би трябвало поне веднъж да опита да преведе трудовете на самия проф. Пенчев „Oproti tomu je překlad poezie jedna báseň!“. Смехът и разведрената атмосфера предизвикаха въпроси за мъничкия прираст в преводаческото семейство. „Преводачите нямаме избор, трябва да се множим!“.

ИСТОРИЯ НА ЧЕХИЯ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Втората дискусия беше посветена на новоизлязлата на български език „История на Чехия“. Книгата е дело на авторския екип проф. Ян Рихлик – проф. Владимир Пенчев.

Проф. Ян Рихлик сподели, че книгата е писана специално за българския читател. „Аз написах текстовете на чешки език, колегата Пенчев ги преведе на български език и аз ги оторизирах. Написани са така, че да бъдат разбрани от онези, които не познават историята на Чехия. Идеята за написването на историята се роди в следствие на един парадокс: интересът на българите към Чехия и чешката култура е много по-голям, отколкото интересът на чехите към България и все пак на чешки има четири издадени истории на България, а в България до този момент нямаше нито една. Искахме да запълним тази празнина. Не мога да кажа, че моята гледна точка е изцяло оригинална, но се различава от онова, което до неотдавна се учеше в нашите училища. Последовател съм на Йозеф Пекарж, когото смятам за най-големия чешки историк на 20 век. Неговата концепция до голяма степен е и моя.“

В книгата има самостоятелна част, посветена на културното раз-

витие на Чехия, написана от Владимир Пенчев. „Не смятам, че внасям някаква нова гледна точка. По-скоро се стремях да предоставя на българското общество систематичен преглед за развитието на чешката култура. Уважението към чехите и Чехия има дълбоки корени в България, но хората имат съвсем бегла представа за културните процеси в страната.“

Книгата обхваща и процесите до нашата съвременност, което по думите на проф. Рихлик му е създало не малко главоболия и неведнъж се е налагало да преработва вече предадени на издателството текстове. Както наблегна: „Няколко пъти!“

В момента се водят преговори с издателство „Вишеград“ за издаване на чешка версия на книгата, която би трябвало да излезе на пазара през 2012 г. „До следващото Изложение ли?“ попита някакво подстрекателско гласче, но издателят не пое хвърлената ръкавица и само се усмихна.

НЕСЪЩЕСТВУВАЩАТА ЕРОТИКА В НАРОДНОТО ТВОРЧЕСТВО

Последната беседа представи още една новоизлязла книга – този път в Чехия: „Bulharský erotikon“, антология на български народни еротични текстове, събирани през 19 и 20 век. Подборът и преводът са дело на Ярослав Отченашек, пражки етнолог от Етнология институт на Академията на науките на Чехия. Издателството е „Dybbuk“. Текстовете са предимно от България и днешна Македония, събирани в периода от 60-те години на XIX век до Втората световна война. Антологията съдържа 131 текста.

„Въпросът с еротиката е сложен по принцип – казва Ярослав Отченашек. – Характерно за еротичния фолклор е, че не се е разказвал където и да е и когато и да е. Най-често това е ставало през зимата, когато работата е била по-малко и нощите – дълги. Вечерите започвали с други разкази и постепенно, след като децата легнали, се стигало до еротич-

Д-р Гинка Бакърджиева, проф. Пенчев, Ивана Сръбкова и Ондржей Зайац

Ивана Сръбкова, Шарка Шаврдова и Ярослав Отченашек

Шарка Шаврдова, Ярослав Отченашек и Владимир Пенчев

Лидия Гълъбова и Ярослав Отченашек

ни истории. Разказвачите не били склонни да ги споделят с непознати – което било основната трудност при събирането им.“

Според проф. Пенчев, издаването им в България в днешно време не е изисквало сизифовски усилия. „Представата, че нашият народ няма нищо общо с еротиката няма наистина нищо общо с истината и еротичният фолклор е съществувал винаги.“ Шарка Шаврдова от издателство „Dybbuk“ с усмивка съобщи, че издателството е приело да ги издаде без дълги колебания, базирайки се, както на предишния си опит с подобна литература, така и на добрия опит от издаването на преводни текстове от български език. ■